

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Філологічний факультет

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні Приймальної комісії
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний
університет»

Протокол № 4
від « 25 » 03 2021 р.

«РЕКОМЕНДОВАНО»

Вченою радою
філологічного факультету

Протокол № 7
від « 09 » 03 2021 р.

Голова Приймальної комісії

Омельченко С.О.

М.П.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ**

для вступників на 1-ий (третій) курс
денної (заочної) форми навчання факультету
ФІЛОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

для здобуття бакалаврського освітнього ступеня
зі спеціальності 014 Середня освіта
(Українська мова та література)

на базі здобутого ОКР молодшого спеціаліста за спорідненою спеціальністю
5.01010201 Початкова освіта
зі скороченим терміном навчання

Слов'янськ – 2021

1.

Програма фахового іспиту з вступного випробування для здобуття рівня вищої освіти бакалавр за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова та література), 2021 р. – 15 с.

УКЛАДАЧ ПРОГРАМИ:

Решетняк О.О. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та літератури

Програму затверджено на засіданні кафедри української мови та літератури:

протокол № 8 від 04 березня 2021 р.

Завідувач кафедри української _____ проф. Біличенко О.Л.
мови та літератури

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма охоплює основні питання з української мови, української літератури та методики вивчення рідної мови в школі, що мають як теоретичне, так і практичне спрямування.

Пропонована програма для вступників розрахована на випускників педагогічних училищ і охоплює проблеми лінгвістичного, лінгводидактичного та літературознавчого напрямів: основні завдання освіти в Україні, основні розділи науки про мову, основні етапи розвитку та формування української літератури.

Одним із важливих чинників професійної підготовки філолога є залучення майбутніх фахівців до вивчення й осмислення традицій і здобутків вітчизняної культури, рідної мови, літератури.

Програму спрямовано на виявлення рівня знань і вмінь із теоретичних питань сучасного стану й розвитку української літературної мови, теорії та історії української літератури, а також методики вивчення рідної мови в школі.

Програма містить також критерії оцінювання знань вступників та список літератури, яку треба опрацювати перед фаховим іспитом.

Програму складено на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова та література)

2. ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування проводять у формі тестування з сучасної української літературної мови, історії української літератури та методики навчання рідної мови в школі за тестами, затвердженими кафедрою української мови та літератури. Тести укладені за єдиною формою: з одиничним вибором відповідей (в одному питанні тільки одна правильна відповідь) та оцінюванням в 60 балів з подальшим переведенням в 200-бальну систему. Кількість варіантів відповідей у кожному питанні не більше трьох).

3. СТРУКТУРА ТА ЗРАЗОК БІЛЕТУ

Білет має таку структуру:

Зразок білету

Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет» Філологічний факультет		
БІЛЕТ № <u>1</u>		
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ		
для здобуття рівня	<u>бакалавра</u>	
за спеціальністю	<u>014 Середня освіта (Українська мова та література)</u> <small>(код та назва спеціальності)</small>	
1.	В українській мові така кількість звуків (фонем): А. 32 Б. 33 В. 38	2 б.
2.	Усі приголосні дзвінки у рядку: А. Слово, дзвін, щавель, доля. Б. Дзьоб, розмова, полин, бур'ян. В. День, бджола, джерело, зерно.	2 б.
3.	Помилка в закінченні родового відмінка однини наявна в рядку: А. Зеленого луку, апарату президента, під час розрахунку, стрибка вгору. Б. Вищого гатунку, особового займенника, гордість колектива, боятися морозу. В. Минулого вівторка, політичного блоку, Діда Мороза.	2 б.
4.	Через дефіс усі слова пишуться в рядку: А. Кисло/солодкий, клавішно/струнний, книжково/журнальний. Б. Лілово/червоний, лікери/горілчаний, листо/прокатний. В. Лісо/захисний, лісопильно/дерево/обробний, льоно/очисний.	2 б.
5.	Виділене слово є сполучником і його слід писати разом у реченні: А. Як/би не крутила хуртовина, блисне промінь – крига розтає. Б. Хотіла б я піснею стати у сюю хвилину ясну, що/б вільно по світі літати. В. Усе одно, що/б не сталось, ми не розлучимось.	2 б.
6.	Укажіть рядок, у якому всі прийменники є первинними: А. Без, від, з, крім, о, кругом, ради.	2 б.

- Б. Біля, од, за, між, об, незважаючи на, серед.
В. В, для, коло, на, окрім, при, через.
7. **Укажіть пару слів, у яких є однакові звуки:**
А. Дятел, дубок. 2 б.
Б. Злива, льодок.
В. Клен, липа.
8. **У слові *дзьобик*:**
А. Звуків на два менше, ніж букв. 2 б.
Б. Звуків на один менше, ніж букв.
В. Однакова кількість звуків та букв.
9. **Усі слова пишуться з м'яким знаком у рядку:**
А. Міл., піс..нями, по-козац..кому, Мол..єр. 2 б.
Б. Пхен..ян, брин..чати, кан..йон, свіжісін..кий.
В. Ад..ю, гедз.., вбирал..ня, камін..чик.
10. **Слово з *не* пишеться разом у реченні:**
А. Не/покажуй людям сльози. 2 б.
Б. Аліна, не/зважаючи на свій жвавий, веселий характер, читала серйозні книжки.
В. Не/для слави, – для вас, мої браття, я свій скарб найдорожчий ховав.
11. **«Слово о полку Ігоревім» розповідає про події**
А. 1183р. 2 б.
Б. 1061р.
В. 1185р.
12. **«Золоте слово» у «Слові о полку Ігоревім» промовив князь:**
А. Святослав. 2 б.
Б. Володимир.
В. Ігор.
13. **Основні жанри, до яких вдавався Іван Вишенський:**
А. Послання та полемічні трактати. 2 б.
Б. Драма та повість.
В. Вірш та поема.
14. **Збірник ліричних поезій Григорія Сковороди називається:**
А. «Етика». 2 б.
Б. «Жайворонок».
В. «Сад Божественних песней».
15. **Ідея «сродної праці» розкрита Сковородою у творі:**
А. «Бджола та Шершень». 2 б.
Б. «Вовк і Кіт».
В. «Зозуля і Дрізд».
16. **Змалювання й викриття кріпосницької системи подано Сковородою у творі:**
А. «Всякому городу нрав і права». 2 б.
Б. «Ой ти пташко жовтобока».
В. «Бджола та Шершень».
17. **Коли відбулася Берестейська унія, з якою пов'язаний полемічний зміст «Послання до єпископів» Івана Вишенського:**
А. У 1569р. 2 б.
Б. У 1596р.
В. У 1654р.
18. **Яку назву має збірка байок Г. Сковороди:**
А. «Байки полтавські». 2 б.
Б. «Байки харківські».
В. «Байки київські».
19. **«Енеїда» Котляревського за жанром:**
А. Поема. 2 б.
Б. Роман.
В. Повість.

20. **Укажіть, скільки частин в «Енеїді» Котляревського:**
 А. 3. 2 б.
 Б. 6.
 В. 14.
21. **Методика викладання української мови в школі – це**
 А. ...наука, що вимагає знання теоретичних засад навчання мови в школі і рекомендації найбільш ефективних методів і прийомів удосконалення мовленнєвого розвитку учнів і формування в них уявлення про мову як знакову систему.
 Б. ...педагогічна наука, що визначає теоретичні засади навчання мови в школі і рекомендує найбільш ефективні методи і прийоми удосконалення мовленнєвого розвитку учнів і формування в них уявлення про мову як знакову систему. 4 б.
 В. ...педагогічна наука, що досліджує теоретичні засади навчання мови в школі і формує найбільш ефективні методи і прийоми удосконалення мовних умінь і навичок учнів на всіх мовних рівнях.
22. **Коментоване письмо передбачає розбір орфограм:**
 А. ...перед написанням диктанту. 4 б.
 Б. ...після написання диктанту.
 В. ...під час написання диктанту.
23. **Відсутність “зворотного зв’язку” характеризує методи:**
 А. ...усного викладу вчителем матеріалу та роботи з підручником. 4 б.
 Б. ...роботи з підручником та спостереження учнів над мовою.
 В. ...бесіди вчителя з учнями та усного викладу вчителем матеріалу.
24. **Педагогічний аспект викладання рідної мови в школі полягає у**
 А. ...ознайомленні з роллю рідної мови в розвитку пізнавальної діяльності індивіда, підготовці його до життя. 4 б.
 Б. ...використанні на уроках рідної мови загальнодидактичних принципів навчання.
 В. ...вихованні мовної особистості, що репродукує рідну мову, виявляючи її знання, мовне чуття й уміння користуватися словом.
25. **Найбільш тісні зв’язки спостерігаються між методикою викладання української мови та**
 А. ...педагогікою, мовознавством, літературознавством, історією, психологією. 4 б.
 Б. ...педагогікою, мовознавством, логікою, психологією.
 В. ...педагогікою, мовознавством, літературознавством, психологією.

Разом 60 балів

Таблиця переведення у 200 бальну систему

10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
100	102	104	106	108	110	112	114	116	118	120	122	124	126	128	130	132
27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43
134	136	138	140	142	144	146	148	150	152	154	156	158	160	162	164	166
44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
168	170	172	174	176	178	180	182	184	186	188	190	192	194	196	198	200

Голова атестаційної комісії

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Голова приймальної комісії

(підпис)

(прізвище та ініціали)

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання рівня готовності вступників до навчання на філологічному факультеті ДДПУ (для вступників на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»)

а. Фаховий іспит (100-200 балів).

Кількість тестових питань у білетах – 25, з них 20 питань оцінюються по 2 бали за кожне та 5 питань по 4 бали за кожне (тобто всього 60 балів).

Мінімальна кількість балів – 10 балів.

Переведення у 200-бальну систему здійснюється так:

<i>Бали отримані на випробуванні</i>	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
<i>Бал, що вноситься до відомості</i>	100	102	104	106	108	110	112	114	116	118	120	122	124	126	128	130	132
<i>Бали отримані на випробуванні</i>	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43
<i>Бал, що вноситься до відомості</i>	134	136	138	140	142	144	146	148	150	152	154	156	158	160	162	164	166
<i>Бали отримані на випробуванні</i>	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
<i>Бал, що вноситься до відомості</i>	168	170	172	174	176	178	180	182	184	186	188	190	192	194	196	198	200

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВИПРОБУВАННЯ

Сучасна українська літературна мова

1. Поняття фонетики. Голосні та приголосні звуки та їхня вимова.
2. Ненаголошені голосні [є], [и], [о]. Основні випадки чергування голосних при словозміні та формозміні.
3. Основні випадки чергування приголосних при словозміні та формозміні.
4. Поняття орфографії. Основні правила вживання апострофа та м'якого знака.
5. Основні правила написання складних слів.
6. Будова слова. Основа і закінчення слів. Корінь, префікс, суфікс.
7. Основні правила написання префіксів та суфіксів.
8. Поняття словотвору. Види словотвору.
9. Поняття морфології. Іменник. Рід, число, відмінок і відміна іменників. Правопис іменників.
10. Прикметник. Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прикметників. Правопис прикметників.
11. Числівники: прості, складні, складені. Розряди числівників, їхня синтаксична роль. Правопис числівників.
12. Відмінювання числівників.
13. Дієслово. Часи дієслів, видові форми, способи дієслів, їхня синтаксична роль. Правопис дієслів.
14. Прислівник як частина мови. Написання прислівників, синтаксична роль прислівників.
15. Займенник. Розряди займенників, відмінювання займенників, їхня синтаксична роль. Правопис займенників.
16. Службові частини мови, їхнє написання та роль у реченні.
17. Поняття про речення та словосполучення. Види речень за метою висловлювання. Поширені та непоширені речення.
18. Головні члени речення та їхні способи вираження.

19. Другорядні члени речення та їхні способи вираження.
20. Поняття про ускладнені речення. Відокремлені другорядні члени речення та розділові знаки при них.
21. Звертання, розділові знаки при звертанні.
22. Вставні слова і вставлені конструкції. Розділові знаки при них.
23. Однорідні члени речення. Розділові знаки при однорідних членах речення. Узагальнювальні слова при однорідних членах.
24. Поняття про складносурядне речення. Його будова і засоби зв'язку в ньому.
25. Складнопідрядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому.
26. Складнопідрядні речення з підрядними означальними та з'ясувальними.
27. Складнопідрядні речення з підрядними обставинними.
28. Безполучникове складне речення. Розділові знаки між частинами в безполучниковому складному реченні.
29. Пряма і непряма мова. Розділові знаки при прямій мові.
30. Складні синтаксичні конструкції, їхні види та розділові знаки при них.

Історія української літератури

1. Дати визначення фольклору та схарактеризувати жанри. Навести приклади.
2. Григорій Сковорода. Життєвий та творчий шлях.
3. «Слово о полку Ігоревім» – визначна пам'ятка української літератури.
4. Полемічна література Івана Вишенського.
5. Нова українська література. Основні ознаки.
6. Іван Котляревський – засновник нової української літератури.
7. «Енеїда» І.Котляревського – перша пам'ятка нової української літератури.
8. «Наталка Полтавка» І.Котляревського – перший драматичний український твір.
9. Сентименталізм у творах Г.Квітки-Основ'яненка.

10. Творча діяльність І.Гулака-Артемівського.
11. Байки Леоніда Глібова.
12. Творча діяльність Євгена Гребінки.
13. Тарас Шевченко – видатний діяч української літератури.
14. Поетичний спадок Тараса Шевченка.
15. Прозові твори Тараса Шевченка.
16. Основні ознаки новітньої української літератури.
17. «Чорна рада» П.Куліша – перший український історичний роман.
18. Творча діяльність Марка Вовчка.
19. Творча діяльність І.Нечуя-Левицького.
20. Особливості романістики Панаса Мирного.
21. Творча діяльність І.Карпенка-Карого.
22. Значення постаті І.Франка для української літератури.
23. «Лісова пісня» Лесі Українки – гімн українській природі.
24. Драматична спадщина М.Куліша.
25. Поезія 20–30-х рр. ХХ століття (М.Рильський, В.Сосюра, П.Тичина та ін.).
26. Дитячі твори Бориса Грінченка.
27. Проза В.Винниченка.
28. Творчість поетів-шістдесятників.
29. Особливості поетичного світу Ліни Костенко.
30. Загальна характеристика сучасного літературного процесу.

Методика навчання рідної мови в школі

1. Методика викладання української мови (МВУМ) як наука та навчальна дисципліна.
2. Методологічні засади навчання української мови в навчальних закладах.
3. Закономірності навчання рідної мови в школі.

4. Аспекти викладання української мови
5. Проблема класифікації методів навчання рідної мови.
6. Групи засобів навчання рідної мови. Різновиди наочності, що використовують на уроках мови.
7. Поняття «вправа». Проблема класифікації тренувальних завдань.
8. Урок як основна форма організації навчально-виховного процесу.
9. Основні складові компоненти уроку, методичні вимоги до них.
10. Нетрадиційне планування матеріалу з рідної мови.
11. Типи та технологія проведення уроків мови.
12. Структура уроку вивчення нового матеріалу, зміст кожного етапу.
13. Структура уроків закріплення знань, формування вмінь і навичок та перевірки й обліку набутих знань.
14. Структура уроків аналізу контрольної роботи та узагальнення й систематизації вивченого.
15. Різновиди уроків розвитку зв'язного мовлення, питання комбінованого уроку.
16. Схема аналізу уроку рідної мови.
17. Методика вивчення фонетичних тем: методи, прийоми навчання, види тренувальних вправ.
18. Мета, завдання вивчення лексикології та фразеології, шляхи збагачення та активізації словникового запасу учнів.
19. Мета, значення і завдання роботи над вивченням морфемної будови слова, методика опрацювання морфемних тем.
20. Методика вивчення словотвірних тем (методи, прийоми навчання, різновиди тренувальних завдань).
21. Методика опрацювання різних частин мови.
22. Методика опрацювання словосполучень.
23. Методика вивчення простого речення.
24. Методика опрацювання пунктуації.
25. Прийоми формування орфографічної пильності.

26. Значення й роль позакласної роботи з мови в сучасній школі.
27. Основні форми позакласної роботи з мови.
28. Система позакласної роботи з мови в школі.
29. Інноваційні форми роботи на уроках української мови в початкових класах.
30. Роль і види гри на уроках української мови в початкових класах.

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антоненко-Давидович Б.Д. Як ми говоримо. К., 1991. 127 с.
2. Бурячок А.А. Орфографічний словник. К., 1995. 628 с.
3. Вихованець І.Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. К., 1989. 253с.
4. Вихованець І.Р. Граматика української мови: Синтаксис. К., 1993. – 365 с.
5. Головащук С.І. Словник-довідник з правопису та слововживання. К., 1989. 372 с.
6. Грищенко А.П. Прикметник в українській мові. К., 1978. 217 с.
7. Етимологічний словник української мови: К., 1982. Т.1; 1985. Т.2; 1989. Т.3.
8. Клименко Н.Ф. Система афіксального словотворення сучасної української мови. К., 1983. 163 с.
9. Ковалик І.І. Вивчення про словотвір. Львів, 1991. 174 с.
- 10.Коваль А.П., Коптілов В.В. Крилаті вислови в українській літературній мові. К., 1994. 215 с.
- 11.Кучеренко І.К.Теоретичні питання граматики української мови: Морфологія. К.,1993. Ч.1; 1994. Ч.2
- 12.Матвіяс І.Г. Іменник в українській мові. К., 1994. 141 с.
- 13.Медведєв Ф.П. Система сполучників в українській мові. Харків,1992. 75 с.
- 14.Орфографічний словник української мови. К., 1994.
- 15.Пилинський М.М. Мовна норма і стиль. К., 1996. 243 с.

16. Полюга Л.М. Словник антонімів. К., 1987. 356 с.
17. Правописний словник. Харків, 1997. 416 с.
18. Синтаксична будова української мови. К., 1989. 254 с.
19. Словник іншомовних слів. К., 1985. 789 с.
20. Словник труднощів української мови. К., 1989. 376 с.
21. Сучасна українська літературна мова: Вступ. Фонетика. К., 1997. 396 с.
22. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис. К., 1992. 329 с.
23. Сучасна українська літературна мова: Лексика і фразеологія. К., 1993. 362 с.
24. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова: Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія. К., 1997. К., 573 с.
25. Українська літературна мова і наголос. К., 1993. 317 с.
26. Український правопис. К., 1996. 236 с.
27. Шевченко Л.Ю., Різун В.В., Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова. Довідник. К., 1997. 400 с.
28. Білецький Л.Т. Основи української літературно-наукової критики / Упоряд., авт. іст.-біогр. нарисів та приміт. М.М.Ільницький. К.: Либідь, 1998. 408 с.
29. Возняк М.С. Історія української літератури. У 2 книгах: Навч. вид. Вид. 2-ге, випр. Львів: Світ, 1994. Кн. друга. 560 с.
30. Возняк М.С. Історія української літератури. У 2 книгах: Навч. вид. Вид. 2-ге, перероб. Кн. 1. Львів: Світ, 1992. 696 с.
31. Гром'як Р.Т. Історія української літературної критики (від початків до кінця ХІХ ст.). Тернопіль, 1999.
32. Давня українська література: Підручник/За ред. М.С.Грицяя. 2-ге вид., перероб. І доп. К.: Вища школа. Головне видавництво, 1989. 414 с.
33. Єфремов С.О. Історія українського письменства / Художн. оформл. В.М.Штогриня. К.: «Феміна», 1995. 688 с.
34. Жулинський М. Слово і доля. [Українські письменники ХІХ – ХХ ст.]: Навч. посібник. К., 2002.

- 35.Зборовська Н.В. Код української літератури : проект психоісторії новітньої української літератури. Монографія. К.: Академвидав, 2006. 504 с.
- 36.Історія української літератури ХІХ століття: У 2 кн. : Підручник / За ред.акад. М.Г.Жулинського. К.: Либідь, 2005.
- 37.Історія української літератури. ХІХ століття: У 3 кн.: Навч. посібник / За ред. М.Т.Яценка. К.: Либідь, 1995.
- 38.Історія української літератури: перші десятиріччя ХІХ ст. / За ред. П.П.Хропка. К., 1992.
- 39.Наєнко М.К. Художня література України: Програма – мінімум. К.: Вид. центр «Просвіта», 2005. Ч.1. Від міфів до реальності. 660 с.
- 40.Сивокінь Г.І. У вимірах сприймання. Теоретичні проблеми художньої літератури, її історії та функції. К.: Фенікс, 2006. С.136 – 147.
- 41.Франко І. Історія української літератури. Частина перша. Від початків українського письменства до Івана Котляревського//Зібр.творів: У 50 т. К.:Наукова думка, 1983. Т.40. С.7-370.
- 42.Чижевський Д.І. Історія української літератури (від початків до доби реалізму) / Художн. оформл. В.М.Штогриня. Тернопіль: МПП «Презент», за участю ТОВ «Феміна», 1994. 480 с.
- 43.Шаповал Мар'яна. Джерела українського класицизму і творчість І.Котляревського // Наукові читання 1998. Праці молодих учених України. Зб. статей / Відп. редактор Г.М.Штонь. К.: Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, 1999. С.242 – 262.
- 44.Тексти художніх творів української літератури.
45. О.Біляєв, В.Мельничайко та ін. Методика вивчення української мови в школі. К., 1987.
46. Горбачук В.Т. Види диктантів та методика їх проведення. К., 1989.
- 47.Козачук Г.О. Підвищення грамотності учнів. К., 1995.
48. Методика викладання української мови / за ред. С. І. Дорошенка. К. : Вища школа, 1992.

